

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 10 0 K 002161 15 Kž
Sarajevo, 28.05.2018. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Dodik mr Božidarke kao predsjednice vijeća, Gogala Zorice i Pavlović Slavka kao članova vijeća, uz sudjelovanje Roić Živane kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optužene K.T., zbog krivičnog djela zloupotrebe položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 3. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući o žalbama kantonalnog tužitelja iz Livna i branitelja optužene K.T. protiv presude Kantonalnog suda u Livnu broj 10 0 K 002161 13 K od 16.12.2013. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 28.05.2018. godine, u prisustvu federalne tužiteljice M.N., optužene K.T. i njenog branitelja B.P., advokata iz Livna, donio je

R J E Š E N J E

Žalba branitelja optužene K.T. se djelimično uvažava, pa se presuda Kantonalnog suda u Livnu broj 10 0 K 002161 13 K od 16.12.2013. godine ukida i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

O B R A Z L O Ž E N J E

Presudom Kantonalnog suda u Livnu broj 10 0 K 002161 13 K od 16.12.2013. godine optužena K.T. (u daljem tekstu: optužena) oglašena je krivom zbog krivičnog djela zloupotrebe položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 3. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (KZ FBiH), za koje je, uz primjenu čl. 49., 50. i 51. KZ FBiH, osuđena na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 6 (šest) mjeseci. Istom presudom odlučeno je da se od preduzeća A.c. d.o.o. oduzima imovinska korist u iznosu od 299.908,30 KM, te da je optužena dužna na ime troškova krivičnog postupka platiti iznos od 270,00 KM, te paušal u iznosu od 100,00 KM, s tim da sud u izreci ne navodi zakonske odredbe na osnovu kojih je donio takve odluke.

Protiv navedene presude žalbu je izjavio kantonalni tužitelj iz Livna zbog odluke o kazni s prijedlogom da se žalba uvaži, pobijana presuda preinači tako da se optuženoj „izrekne kazna zatvora, kojom će se postići svrha kažnjavanja“.

Branitelj optužene, advokat B.P. iz Livna, žalbu je izjavio zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede Krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno

utvrđenog činjeničnog stanja, odluke o krivičnopravnoj sankciji i troškovima krivičnog postupka, s prijedlogom da se žalba uvaži, pobijana presuda preinači na način da se optužena oslobodi od optužbe za predmetno krivično djelo ili da se presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Federalna tužiteljica podneskom broj T10 0 KTKŽ 0000898 15 od 28.08.2015. godine predložila je da se žalba kantonalnog tužitelja uvaži iz razloga koji su navedeni u žalbi, a da se žalba branitelja optužene odbije kao neosnovana.

Na sjednici vijeća ovog suda koja je, u smislu člana 319. stav 1. ZKP FBiH, održana u prisustvu federalne tužiteljice, optužene i njenog branitelja, tužiteljica je izjavila da ostaje kod citiranog podneska, dok je branitelj optužene izložio žalbu, a optužena je izjavila da u cijelosti prihvata navode svog branitelja iznijete na sjednici vijeća kao i u žalbi.

Ovaj sud je ispitao pobijanu presudu u granicama žalbenih navoda branitelja optuženog koje se odnose bitne povrede odredaba krivičnog postupka, i po službenoj dužnosti u smislu člana 321. ZKP FBiH, nakon čega je odlučio kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Iz izreke i obrazloženja pobijane presude proizilazi da je sud našao utvrđenim da je optužena, po prethodnom dogovoru sa optuženim P.B. i u saizvršilaštvu s njim, počinila krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH, u vrijeme i na način kako je to navedeno u izreci presude.

Osporavajući prvostepenu presudu branitelj optužene u žalbi navodi da je sud pri donošenju rješenja o razdvajanju postupka protiv saoptuženog P.B. postupio protivno odredbama ZKP FBiH jer se odbrana o tome nije izjasnila, te da nisu ni postojali razlozi za razdvajanje postupka.

Ovi žalbeni navodi branitelja optužene nisu osnovani.

Iz zapisnika prvostepenog suda sačinjenog dana 19.11.2012. godine kod sudije za prethodno saslušanje prvostepenog suda u predmetu broj 10 0 K 000063/08 Kps proizilazi da su na ročištu održanom prije donošenja rješenja o razdvajanju postupka protiv optuženog P.B. bili prisutni optužena K.T. i njen tadašnji branitelj advokat M.J., koji se protivio razdvajanju postupka. Pored toga u obrazloženju rješenja o razdvajanju postupka navedeni su razlozi za takvu odluku prvostepenog suda, a s kojim razlozima se predmetna žalba uopšte ne bavi. Zato su suprotni žalbeni prigovori branitelja, kojim ukazuje da je prvostepeni sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH, neosnovani.

Branitelj u žalbi, zatim, ističe da je prvostepeni sud počinio i bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. iz tačke d) ZKP FBiH (povreda prava na odbranu optužene), zatim iz tačke j) (prekoračenje optužbe), kao i povredu iz tačke k) citiranog Zakona (nerazumljivost i protivrječnost izreke presude i da pobijana presuda nema razloga o odlučnim činjenicama), koje povrede konkretno obrazlaže u žalbi. Branitelj u žalbi, također, navodi da je prvostepeni sud počinio i bitnu povredu

odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH, jer je sud prilikom donošenja pobijane presude postupio suprotno i odredbama ZKP FBiH (koje branitelj navodi u žalbi), a što je, kako smatra, bilo od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

Ispitujući navedene prigovore branitelja optužene, ovaj sud je utvrdio slijedeće:

Iz nejasnog činjeničnog opisa izreke pobijane presude (s tim da je ovaj sud, a imajući u vidu krivičnopravne radnje za koje se tereti optužena, taj činjenični opis u ovoj odluci nastojao reproducirati u bitnim činjenicama vjerno, ali na razumljiviji način), proizilazi da je sud našao utvrđenim da je optužena K.T. u svojstvu šefa komercijalnih poslova u preduzeću E. d.o.o. Livno, iskoristila svoj službeni položaj, na način da je po prethodnom dogovoru sa optuženim P.B., direktorom preduzeća E. d.o.o. Livno, u namjeri pribavljanja imovinske koristi, a nakon što je on bez znanja i saglasnosti vlasnika preduzeća E. d.o.o. Livno, raskinuo ugovor o najmu skladišta s preduzećem O. d.o.o. Livno, sačinila s njim ugovor o osnivanju tvrtke A.c. d.o.o. Livno br. 1/06 od 19.05.2006. godine, da bi nakon toga, za to preduzeće A.c. d.o.o. Livno, zajednički iznajmili skladište od preduzeća O. d.o.o. Livno, te otpočeli s obavljanjem poslovanja nakon čega je K.T., kao direktor novoustanovljene tvrtke A.c. d.o.o. Livno sačinila narudžbenice (ukupno četiri) kojim od dobavljača preduzeća E. d.o.o. Livno naručuje na njima navedenu robu (s tim da je u izreci konkretno navedeno o kojoj se radi radi i u kom iznosu, te datumu sastavljanja narudžbenica), kojoj direktor E. d.o.o. Livno P.B. prodaje tu naručenu robu i sačinjava račune (sa datumom i u iznosima koji su u izreci konkretno navedeni, s tim da se radi o ukupnom iznosu vrijednosti te robe od 787.600,70 KM), da bi nakon toga zajedno sačinili i potpisali obavijest kojom kupce preduzeća E. d.o.o. Livno obavještavaju da od 28.06.2006. godine počinju raditi pod novim nazivom A.c. d.o.o. Livno, jer se E. Livno ubuduće neće baviti poslovima kojima se bavio, da bi dva dana kasnije, 30.06.2006. godine, optužena K.T. napustila preduzeće E. d.o.o. Livno, a to je učinio i optuženi P.B. 30.07.2006. godine i nastavljaju poslovati preko preduzeća A.c. sve do 14.05.2007. godine, kada je sud zabranio poslovanje tog preduzeća, a onda su oni registrirali preduzeće F.g. d.o.o. Visoko, čiji je suvlasnik i direktor optužena K.T., te preko ove firme vršili prodaju robe preduzeća A.c. d.o.o. Visoko, iako je sud rješenjem naložio zabranu raspolaganja i otuđenja pokretne imovine i robe A.c. d.o.o. Visoko, a nakon što su se odlučili da prestanu obavljati djelatnost optuženi su, kako je doslovno napisano u izreci prodali preduzeću A.c. d.o.o. Visoko preostali dio robe i opremu, a dana 28.12.2007. godine sačinili obavijest kojom A.c. d.o.o. Visoko, obavještava poslovne partnere da je navedeno preduzeće preuzelo sve poslove u vezi prodaje kabela od firme F.g. d.o.o. Visoko, drugom preduzeću A.c. d.o.o. Livno pribavila protupravnu imovinsku korist u iznosu od 299.908,30 KM, a za navedeni iznos pričinila štetu preduzeću E.

Potrebno je istaći da iz činjeničnog opisa izreke presude, te iz dokaza u spisu, proizilazi da se radi o imenima više raznih preduzeća, sa sjedištima u Livnu i Visokom, čiji pravilni nazivi su: E. d.o.o. Livno, A.c. d.o.o. Livno, F.g. d.o.o. Visoko i A. d.o.o. Visoko, pa je bilo je potrebno da sud tačno navede nazive tih preduzeća i njihova sjedišta što prvostepeni sud, na više mjesta pri navođenju imena preduzeća, nije učinio, pa i to na određeni način čini izreku presude nerazumljivom, koje činjenice ovaj sud ističe samo posredno.

Osporavajući prvostepenu presudu branitelj optužene u žalbi navodi da izreka pobijane presude (kao i obrazloženje presude) ne sadrži činjenice i okolnosti relevantne za postojanje krivičnog djela za koje je optužena oglašena krivom, jer iz izreke nije jasno u čemu se sastoji protupravno postupanje optužene, odnosno kojim je konkretnim protupravnim radnjama pričinila štetu preduzeću E. d.o.o. Visoko, a za preduzeće A.c. d.o.o. Livno pribavila imovinsku korist u iznosu od 299.908,30 KM. Pored toga, branitelj smatra da je sud izmijenivši samoinicijativno u izreci presude činjenični opis, prekoračio optužbu i da je povrijedio i pravo optužene na odbranu, jer ona nije imala prilike niti da se brani u vezi novih krivičnopravnih radnji koje joj sud tek izrekom presude stavlja na teret. Branitelj u žalbi navodi konkretne razloge kojim potkrepljuje ove žalbene prigovore.

Ovi žalbeni prigovori branitelja optužene su osnovani.

Odredbom člana 300. stav 1. tačka a) ZKP FBiH, koja je u konkretnom slučaju relevantna, propisano je da će sud u presudi, kojom se optuženi oglašava krivim, izreći za koje se krivično djelo optuženi oglašava krivim, uz navođenje činjenica i okolnosti koje čine obilježja krivičnog djela, kao i onih od kojih zavisi primjena određene odredbe krivičnog zakona. Polazeći od navedenoga, onda činjenični opis krivičnog djela zloupotrebe položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH za koje je optužena oglašena krivom, mora pored subjektivnih elementa (činjenica i okolnosti iz kojih proizilazi psihički odnos optužene prema djelu) sadržavati i objektivne elemente ovog krivičnog djela-konkretne krivičnopravne radnje počinjenja djela. Međutim, iz činjeničnog opisa pobijane presude proizilazi da izreka ne sadrži sve potrebne objektivne elemente jer su, u pobijanoj presudi, pored zajedničkih radnji koje je optužena izvršila zajedno sa optuženim P.B. (osnivanje nove firme, iznajmljivanje skladišta za tu firmu i druge njihove zajedničke radnje), navedene, kao konkretne, radnje optužene K.T. da je ona sačinila četiri narudžbenice kojim od dobavljača preduzeća E. d.o.o. Livno (u kome je radila kao šef komercijalnih poslova) naručuje (na narudžbenicama, konkretno navedenu robu) za novoustanovljeno preduzeće A.c. d.o.o. Livno, u kome je bila suvlasnik i direktor (s tim da u obrazloženju navodi da je ona u tom preduzeću bila i predsjednik uprave). Pored toga, u odnosu na subjektivne elemente koje obuhvataju namjeru optužene u izreci se istovremeno navodi da su ona i optuženi P.B. postupali u namjeri pribavljanja protupravne imovinske koristi (dakle za sebe), a zatim da je optužena K.T. preduzeću A.c. d.o.o. Livno pribavila protupravnu imovinsku korist u iznosu od 299.908,30 KM. Iz ovakve izreke proizilazi da je namjera optuženih K.T. i P.B. bila da sebi pribave imovinsku korist, ali zatim sud navodi da je tu korist pribavila optužena K.T. sama i to preduzeću A.c. d.o.o. Livno, dakle, ne u saizvršilaštvu sa optuženim P.B. Ako se tome doda da iz činjeničnog opisa izreke presude proizilazi da su optužena K.T. i optuženi P.B. (protiv kojeg je rješenjem prvostepenog suda broj 10 0 K 000063/08 Kps od 19.11.2012. godine postupak izdvojen) predmetno krivično djelo počinili kao saizvršitelji, a da se sud u izreci presude niti ne poziva na odredbu člana 31. KZ FBiH koja se odnosi na saizvršilaštvo, onda je zbog svega navedenog osnovan žalbeni prigovor da je izreka pobijane presude nerazumljiva i protivrječna sama sebi. Na taj način prvostepeni sud je počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, na koju je pravilno ukazala žalba branitelja optužene.

Osnovan je također i žalbeni prigovor branitelja optužene da je izmjenom činjeničnog opisa u izreci presude u odnosu na onaj naveden u potvrđenoj i kasnije djelimično izmijenjenoj optužnici od strane tužitelja prvostepeni sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačke j), a u vezi s tim i bitnu povredu iz tačke d) ZKP FBiH.

Naime, u djelimično izmijenjenoj optužnici tužitelja, na glavnom pretresu održanom dana 01.07.2013. godine, bilo je navedeno da su saoptuženi P.B. i K.T., na opisani način sebi "pribavili protupravnu imovinsku korist u iznosu od 789.461,00 KM za koji iznos su oštetili preduzeće E. d.o.o. Livno". Kod takvog činjeničnog opisa tužitelj je ostao i na zadnjem glavnom pretresu održanom dana 16.12.2013. godine, odnosno i u završnoj riječi. Međutim, sud je, kako to „obrazlaže“ (strana 8. presude, prvi pasus), taj dio činjeničnog opisa optužnice sam izmijenio tako da je, kako navodi, umjesto navoda u izmijenjenoj optužnici „da je optužena sebi pribavila imovinsku korist u iznosu od 789.461,00 KM i za navedeni iznos oštetila preduzeće E., u izreci presude naveo da je optužena „preduzeću A.c. d.o.o. Livno pribavila protupravnu imovinsku korist u iznosu od 299.908,30 KM, a za navedeni iznos pričinila štetu poduzeću E. Iz navoda suda proizilazi da je ova izmjena optužnice izvršena iz razloga jer iz provedenih dokaza proizilazi da je ukupno pribavljena imovinska korist od 299.908,30 KM, i da tu „protupravnu korist optužena nije sebi pribavila“ već preduzeću A.c. Dakle, ovakvom izmjenom činjeničnog opisa prvostepeni sud je povrijedio pravilo o vezanosti presude za optužbu iz člana 295. stav 1. ZKP FBiH, jer ovakvim izmjenama sud mijenja bitne elemente predmetnog krivičnog djela koji se odnose na pribavljenu imovinsku korist. Pored toga, kako je navedena izmjena izvršena u izreci presude, onda je osnovan i žalbeni prigovor branitelja, da je optuženoj bila onemogućena efikasna odbrana, odnosno da odbrana nije imala mogućnost da se očituje o tim izmjenama i iznese svoje protuargumente. Postupivši na taj način suprotno odredbi člana 295. stav 1. ZKP FBiH, prvostepeni sud je učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH, a istovremeno je počinio i bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, jer je optuženoj bilo uskraćeno pravo na odbranu, kako je na te povrede pravilno ukazao branitelj u žalbi.

Branitelj zatim u žalbi ističe, da pobijana presuda nema razloga o odlučnim činjenicama i da je sud samo pobrojao provedene dokaze i naveo njihovu sadržinu, ali da nije izvršio stvarnu ocjenu provedenih dokaza, što potkrepljuje konkretnim razlozima navedenim u žalbi.

Ovi žalbeni prigovori branitelja su osnovani.

Odredba člana 305. stav 7. ZKP FBiH propisuje da je sud dužan u presudi određeno i potpuno iznijeti koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući naročito ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza, te kojim razlozima se rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja, a naročito pri utvrđivanju da li postoji krivično djelo i krivična odgovornost optuženog i pri primjenjivanju određenih odredaba Krivičnog zakona na optuženog i njegovo djelo. Međutim, prvostepeni sud tako nije postupio, pa je ostalo potpuno nejasno na osnovu kojih dokaza je prvostepeni sud utvrdio da je optužena počinila krivično djelo za koje ju je sud oglasio krivom.

Naime, u obrazloženju prvostepene presude sud, nakon što nabraja dokaze koje je izvela optužba i odbrana, reprodukuje kratak sadržaj pojedinih dokaza optužbe, pa i ta reprodukcija se, uglavnom, ne odnosi na relevantne dijelove tih dokaza, s tim da sud uopće na vrši stvarnu ocjenu niti tih dokaza. Osim toga, dokaze odbrane prvostepeni potpuno zanemaruje što je u suprotnosti i sa odredbom člana 296. stav 2. ZKP FBiH koja propisuje da je sud dužan savjesno ocijeniti svaki dokaz pojedinačno i u vezi s ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene izvesti zaključak je li neka činjenica dokazana. Tako sud ne daje razloge niti na osnovu čega je zaključio da je optužena u preduzeću E. d.o.o. Livno“ u kritično vrijeme bila odgovorna osoba (u presudi se samo navodi da je „optužena odgovorna osoba u preduzeću E. jer je vođa komercijale“, strana 6. zadnji pasus presude), na kakav način je iskoristila svoj službeni položaj i na osnovu kojih dokaza je to sud utvrdio jer ono što sud navodi na strani 7. zadnji pasus presude, ne zadovoljava niti osnovne kriterije koje zahtjeva citirana odredba člana 305. stav 7. ZKP FBiH. Pored toga, u pobijanoj presudi sud ne daje niti razloge u vezi sa zaključkom suda da je namjera optužene bila usmjerena u pravcu da preduzeću A.c. d.o.o. Livno pribavi imovinsku korist. Dakle, pobijana presuda nema razloga o odlučnim činjenicama čime je sud počinio još jednu bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Iz navedenih razloga je ovaj sud, na osnovu člana 330. stav 1. tačka a) ZKP FBiH, donio rješenje kojim je uvažio žalbu branitelja optužene, te pobijanu presudu ukinuo i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Pošto je prvostepena presuda ukinuta zbog navedenih bitnih povreda odredaba krivičnog postupka ovaj sud nije bio u prilici da ispituje osnovanost žalbe branitelja optužene u odnosu na ostale žalbene osnove, kao niti žalbu kantonalnog tužitelja koja se odnosi na odluku o krivičnopravnoj sankciji.

U ponovnom postupku sud će najprije otkloniti učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka, na koje je ukazano ovim rješenjem, pa će, nakon savjesne ocjene svih relevantnih okolnosti, moći donijeti pravilnu i na zakonu osnovanu odluku.

Zapisničar,

Roić Živana,s.r.

Predsjednica vijeća,

Dodik mr Božidarka,s.r.